

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

Nos vero Interpretationem Rufini inpraesentiarum quidem omittimus, quippe quae verius paraphrasis sit quam versio. Ipsum vero Canonem, prout à trecentis illis Episcopis promulgatus est, proponentes, explicare consuevimus.

« Sic igitur habet Canon sextus. τὰ ἀρχαῖα ἐν
 « κρατεῖται, τὰ ἐσ ἀγίου & λιβύη & ποιανόλη, ὡς
 « ἔ ἐ ἀλεξανδρεία ἐπίσκοποι, πάντως τῶταν ἐχρή
 « πλώ ἐξουσίαν. ἐπεὶ δὲ τῶ τῆ ῥώμῃ ἐπισκόπων τῶτο
 « σύνθεσις ἐστὶν ἰμοίως ἢ ἐ κατὰ πλὴν ἀντιχείαν ἐ ἐ
 « ἑ ἄλλας ἐπαρχίας, τὰ ποιεῖται σὺν ἑσὶ ἑκαθῆ
 « σίαις καθόλου ἢ καθόλου ἐκείνο, ὅτι ἐι τις χυμεί
 « ῥώμῃς μετροπολίτη ῥένος ἐπίσκοπος, ἢ τοῖς
 « τον ἢ μὴ ἀλλὰ σύνθεσις ὡς ἐστὶν μὴ δὲ ἐν ἐπίσκο
 « πον. Quae verba Dionysius Exiguus ita Lati
 « ne vertit. Antiqua consuetudo servetur per Aegy
 « ptum, Libyam & Pentapolim, ut Alexandrinus
 « Episcopus horum omnium habeat potestatem:
 « quia & urbis Romae Episcopo parilis mos est.
 « Similiter autem & apud Antiochiam ceterasque
 « Provincias suis privilegia serventur Ecclesis. Il
 « lud autem generaliter clarum est, quod si quis
 « praeter Metropolitanam sententiam fuerit factus
 « Episcopus, hunc magna Synodus definivit Epi
 « scopum esse non oportere.

CAPUT II.

DUO praecipue in hoc Canone notanda sunt. Primum est hic agi de Patriarchis. Alterum est non de sola ordinatione hic agi, sed de omni jure Patriarchico. Ac prius quidem illud ita demonstrari potest. Patres Concilii Niceni, cum Ecclesiarum quieti prospicerent, in Canone quarto sanxerunt, quo ritu celebranda essent Episcoporum electiones, easque à Metropolitanis Episcopis confirmari voluerunt. Cum igitur potestas Metropolitanorum in capite illo quarto abunde stabilita esset, quid opus erat rursus in sexto de Metropolitanis dicere. Profsus inanis ac superflua esset haec repetitio, quae in viros tam graves cadere non potest. Praeterea in hoc capite sexto agitur de Episcopis, qui regunt Dicecesin, non autem de his, qui regunt unicam Provinciam. Atqui Metropolitanam unam duntaxat Provinciam regunt. Singuli enim praesunt Episcopis suae Provinciae. Patriarcha vero Dicecesin, id est multas simul junctas Provincias administrant, & subiectos sibi habent multos Metropolitanos. De his ergo intelligendus est hic Canon, non de simplicibus Metropolitanis. Alioqui manca atque imperfecta esset constitutio Patrum Nicenorum. Cum enim Episcoporum ordinationi abunde prospexissent, quam à Metropolitanis confirmari sanxerunt, restabat ut de Metropolitanorum ipsorum ordinatione statuerent. Id autem diserte faciunt hoc Canone 6. illos à Patriarchis ordinari jubentes, qui sunt Metropolitanam Metropolitanorum. Ita omnino intelligenda sunt haec verba Canonis nostri. *Illud autem generaliter clarum est, quod si quis praeter Metropolitanam sententiam fuerit factus Episcopus, hunc magna Synodus definivit Episcopum esse non oportere.*

A se non oportere. Certe Joannes Zonaras Metropolitanos hae loco interpretatur Patriarchas, qui sunt majores Metropolitanam. Nam cum Alexandria Metropolis sit totius Aegypti, & cum Antiochia à veteribus dicta sit Metropolis totius Orientis, Episcopi illarum civitatum, Metropolitanam jure dici possunt. Cumque Patriarcharum nomen nondum usurpari cepisset, pro Patriarchis Niceni Patres Metropolitanos videntur posuisse.

CAPUT III.

OMNES certe, tam antiqui quam recentiores, qui ante Launoium scripsere, Canonem hunc de Patriarchis intellexerunt. Primum enim Innocentius Papa in epistola ad Alexandrum, hunc Nicenum Canonem ita intellexit: ait siquidem Antiochenam Ecclesiam à Nicenis Patriarchis hoc decreto, non supra unam Provinciam, sed supra suam Dicecesin esse constitutam. Deinde addit Antiochenum Episcopum Metropolitanos praecipuo quodam jure ordinare solitum esse, ex auctoritate scilicet hujus Canonis Niceni. Atqui ista soli conveniunt Patriarchis. Hi enim soli Dicecesin habent, & Metropolitanos ordinant, ut infra videbimus.

Innocentio accedit Hieronymus in epistola ad Pammachium de erroribus Joannis Hierosolymitani, ita scribens. *Tu qui regulas quaris Ecclesiasticas, & Niceni Concilii Canonibus uteris, & alienos clericos, & cum suis Episcopis commorantes tibi interis usurpare, responde mihi, ad Alexandrinum Episcopum: Palestina quid pertinet? Ni fallor, hoc ibi decernitur, ut Palestina Metropolis Casarea sit, & totius Orientis Antiochia. Aut igitur ad Casariensem Episcopum referre debueras, cui spreta communi tua communicare nos noveras: aut si procul expetendum iudicium erat, Antiochiam potius litera dirigenda. Fatetur Launoius, sextum Canonem Niceni Concilii hic ab Hieronymo designari. Cum ergo dicat Hieronymus, Antiochenum Episcopum ex decreto illius Canonis, habuisse jus in Ecclesia Palestinae, idque supra Metropolitanum Episcopum, de Patriarchis eum Canonem intellexerit necesse est; Patriarcha enim erant supra Metropolitanos, & quasi Metropolitanam Metropolitanorum, ut supra dixi. Unde etiam Hieronymus, tam Antiochenum, quam Casariensem Episcopum ibidem vocat Metropolitanum, sic enim subjungit: *Sed novi cur Casaream, cur Antiochiam nolueris mittere. Sciebas quid fugeres, quid vitares. Ma uisti, occupatis auribus molestiam facere, quam debitum Metropolitanam tuo honorem reddere.* Recte ergo Petrus de Marca observavit, Canonem sextum Niceni Concilii de Patriarchis, & de Patriarchico jure intellectum esse ab Hieronymo.*

Praeterea Joannes Scholasticus, qui regnante Justiniano Patriarcha fuit Constantinopolitana, in collectione Canonum nuper Parisiis edita, sextum hunc Canonem de Patriarchis intelligit. Nam in primo titulo collectionis suae, qui

est de Patriarchis, hunc sextum Canonem Nicæni Concilii primo loco ponit. Fuit autem Joannes Scholasticus Patriarcha, ut jam dixi; ac proinde Patriarcharum jura ignorare non potuit. Frustraque omnino Launoius ejus auctoritatem imminuere conatur, dum ei objicit, quod sub titulo de Patriarchis septimum Canonem Concilii Nicæni retulerit, in quo agitur de honore Aëliensis Episcopi. Primo enim responderi potest, id additum esse recentiore manu, nec ab ipso Joanne Scholastico scriptum. Cur enim quælo, Joannes Antiochenus à Canone septimo Nicæni Concilii, potius quam à sexto ordini maluisset. Deinde dici potest Canonem illum septimum, licet re vera non agat de jure Patriarchico Episcopi Hierosolymorum, videri tamen ei juri occasionem præbuisse. Auctoritate enim hujus Canonis nisi Antistes Hierosolymitani, alius paulatim sese attollere cæperunt.

Sed & octava Synodus Canonem hunc non aliter intellexit. Sic enim habet in actione decima capite decimo septimo. *De Potestate Patriarcharum, & Metropolitanorum ad eos aduentu.* Sancta & universalis Nicæna prima Synodus antiquam consuetudinem jubet servari per Ægyptum, & provincias, quæ sub ipso sunt, ita ut horum omnium Alexandrinus Episcopus habeat potestatem, dicens, quia & in Romanorum civitate hujusmodi mos prævaluit: quæ pro causa & hæc magna & sancta Synodus, tam in seniore & nova Roma, quam in sede Antiochiæ, & Hierosolymorum, præscam consuetudinem decernit in omnibus conservari, ita ut earum Præsules universorum Metropolitanorum, qui ab ipsis promoventur, & sive per manus impositionem, sive per pallii dationem Episcopalis dignitatis firmitatem accipiunt, habeant potestatem: videlicet ad convocandum eos, urgente necessitate, ad Synodalem conventum, vel etiam ad coercendum illos & corrigendum, cum fama eos super quibusdam delictis forsitan accusaverit. Et paulo post iidem Patres de Concilio Patriarcharum ita scribunt. Sed sancta hæc & universalis Synodus, nec Concilia, quæ à Metropolitanis fiunt interdicens, multo magis illa novit rationabiliora esse ac utiliora Metropolitanorum Conciliis, quæ à Patriarchali sede congregantur; & idcirco hæc fieri exigit. A Metropolitana quippe unius quidem provinciæ dispositio efficitur: à Patriarcha vero sæpe totius causæ Diocæseos dispensatur. Quibus verbis sententia nostra apertissime confirmatur. Ajunt enim sanctissimi Patres, in Canone sexto Nicæni Concilii, neque enim alium Canonem designant, agi de Patriarchis & de jure Patriarchico. Confirmant præterea id, quod superius observavi: Patriarcham hoc præcipue differre à Metropolita, quod Metropolita quidem præest uni provinciæ: Patriarcha vero regit integram Diocæsin.

Sufficere poterat auctoritas Concilii generalis, cui nefas est refragari. Omnes certe Canonum interpretes Græci, hunc Canonem nostrum de Patriarchis exposuerunt. Ita Zonaras & Bal-

asamo, qui profecto melius Canones intellexerunt quam Launoius. Nec est quod quis objiciat, Græcos solos in ea fuisse sententia. Nego ullum unquam, seu Latinum, seu Græcum adhuc exstuisse, qui aliter eum Canonem acceperit.

CAPUT IV.

Ed dicit aliquis id, quod à Launoiis dictum est, Patriarcharum nomen diu post tempora Concilii Nicæni usurpari cœpisse, ac proinde in Concilio Nicæno de illis agi non posse. Equidem fateor nomen Patriarcharum post Nicænam Synodi tempora invaluisse. Verum res ipsa nihilominus exstabat ante Concilium Nicænum. Natura enim ita comparatum est, ut nominarebus ipsis posteriora sint. An tu dices Alexandrinum Pontificem non re vera fuisse Patriarcham ante Concilium Nicænum, cum ante illud Concilium totam Ægyptum & Lybiam ac Pentapolin rexerit, idque ex vetusta consuetudine, ut testantur Patres Nicæni. Dic mihi igitur, quando nam Alexandrinus Episcopus cœperit esse Patriarcha. Idem de Episcopo Romano & Antiocheno sentiendum est, eos semper fuisse Patriarchas jam inde à primis Ecclesiæ temporibus, licet serius Patriarchæ vocati sint. Duo tantum in Ecclesia Patriarchæ allekti sunt, Constantinopolitanus scilicet & Hierosolymitanus. Tres vero illi, quos dixi, jam inde ab Apostolicis temporibus, & ab ipsis Ecclesiæ cunabulis, Patriarchæ fuerunt, id est, Patriarchicum jus obtinuerunt.

CAPUT V.

Abunde, ut opinor, probavimus sextum Canonem Nicænam Synodi de Patriarchis intelligendum esse, qui Diocæsin regunt, non autem de Metropolitanis, qui uni tantum Provinciæ præesse noscuntur. Idque confirmat etiam Canon secundus Concilii Constantinopolitani. In quo Episcopi centum quinquaginta Decretum Nicænam Synodi confirmantes, supradictum Canonem sextum explicant de Episcopis, qui Diocæsin regunt. Il vero non alii sunt quam Patriarchæ. Superest ut ostendamus, quod initio promissimus, non de sola ordinatione agi in eodem Canone, sed de omni jure Patriarchico. Id vero ita demonstrari facile potest, si Patres Nicæni Concilii de sola ordinatione agere voluissent, nomen ordinationis omnino posuissent in hoc capite, & reliqua omnia excepissent. Id enim ratio postulat. Atqui ordinationis nullam prorsus mentionem fecere; immò verò generaliter locuti sunt. Audi enim illorum verba: *ἀνεξαρτήτως ἰσχυροῦ πάντων τῶν ἐκείνῳ ἐξουσίαν, ἰδὲ ἐστὶν ὅτι Ἀλεξανδρινὸς ἐπίσκοπος ἰσχυρὸν ὅλων ὀνόματι ἔχει τὴν ἐξουσίαν.* id est: *Vi Alexandrinus Episcopus horum omnium habeat potestatem.* Quod si quis dicat, his vocibus: *horum omnium*: loca duntaxat intelligi, Ægyptum scilicet & Lybiam ac Pentapolin, ne sic quidem effugiet. Nam in his om-